

Lemstove på Storholmen – Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn for prosjektet.

Historien om Storholmen i Lindås kommune går langt tilbake i tid. Allerede den 1.1.1887 ble det etablert poståpneri med Ole Johannessen Hjelmvik som poststyrer. Den gang var det både landhandel og stoppested for dampbåtene på øya. Litt opp på Storholmen ligger hovedhuset til gården Paddøy (Gbnr 226/2). Dette eies i dag av Anders og Line Heimvik. Huset er en gammel Lemstove bygget trolig på slutten av 1880 og på samme tid som poståpneriet og landhandelen på øya så dagens lys. Det står også en gammel grindbygd løe på øya som er kartlagt av Hordaland fylkeskommune og som stammer fra tidlig 1600-tall. Denne er etter alt å dømme flyttet til øya på et senere tidspunkt.

Huset har i senere år vært brukt som fritidsbolig, men er nå blitt i en så dårlig forfatning at det må gjennomføres en total restaurering for å bevare det som kulturminne. Det er blitt søkt Lindås kommune om å få rivingstillatelse og om å erstatte stova med en moderne hytte. Etter noen runder har likevel eier kommet frem til at det er viktigere å sette i stand dette bygget og tilbakeføre det i sin opprinnelige prakt, enn å føre opp et nytt og moderne bygg. Det er også ønskelig fra eier å kunne gjøre noen forandringer på bygget for å få en bedre utnyttelse og større bruksverdi slik at stova kan benyttes i større deler av året. Disse tiltakene vil bli gjort i tråd med lokal byggeskikk og gjenspeile den arkitektoniske form til andre lemstover fra samme periode.

Det må nevnes at lemstova er registrert i Askeladden som et kulturminne og at vi har vært i kontakt med Lindås Kommune som stiller seg svært positivt til prosjektet.

Tilstanden til Lemstova er som påpekt tidligere i en så dårlig forfatning at restaurering må komme i gang snarest mulig for å begrense videre forfall. I denne forbindelsen har Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger blitt engasjert for å foreta prosjektering og stå for gjennomføring av restaureringsarbeidet på stova.

Bygningsvernssenterets (BVS) overordnede oppgave består i restaurering av fredede og verneverdige bygninger. Slike bygninger er en viktig del av kulturarven. Forfaller eller rives de, mister kulturlandskapet sitt særpreg og den kulturelle identitet til lokalsamfunnene svekkes. Skal en slik oppgave realiseres i pakt med regelverket for antikvarisk arbeid, trengs kompetanse. Derfor satses det også på kompetanseheving av fagarbeidere og håndverkere. I tillegg satses det på mobilisering av kommuner og lokalsamfunn omkring kulturarven og kulturminnevernets betydning. Oppmerksomheten er her rettet mot bygninger som markører av tilhørighet og samhold.

På befaringer med tradisjonshåndverkere spesialisert på restaureringsarbeid er det blitt kartlagt hvilken tilstand stova befinner seg i og hvilke tiltak som må gjennomføres for å tilbakeføre den i sin opprinnelige prakt. Rapporter og tilstandsvurderinger er lagt ved i egne vedlegg. Følgende tiltak/restaureringsarbeid må gjennomføres:

1. **Tak:** Her må eksisterende skifer demonteres og tas ned for å få utbedret og reparert takkonstruksjon. Deretter vil skiferen bli remontert. Nye takrenner og beslag osv. blir montert. Her vil også noen av de nye tiltakene komme inn, men disse er ikke med i beskrivelsen for restaureringstiltakene.
2. **Yttervegger og konstruksjon:** Kledning vil bli demontert og veggkonstruksjon vil bli reparert. Deretter vil kledning bli remontert og supplert med ny tilsvarende kledning der dette er behov for det. Noen nye tiltak vil bli gjennomført med tanke på isolering med trefiber. Disse tiltakene er ikke med i beskrivelsen av restaureringstiltakene.
3. **Vinduer og dører:** Her vil eksisterende vinduer og dører bli tatt ut, restaurert og tilbakeført til opprinnelige kvalitet og utseende. Så blir de remontert.
4. **Pipe:** Den eksisterende pipen er i en så dårlig forfatning at den må rives ned til loft for så å remures i samme stil som den originale. Det vil også bli gjennomført tiltak for at pipen skal kunne bli godkjent for bruk etter de krav som brannforskriftene sier.
5. **Grunnmur:** Her vil det bli utført en del tiltak for å rette opp i skader som har kommet i årenes løp.

I forbindelse med flere av restaureringsprosessene vil det kunne arrangeres kompetansehevingskurs med tanke på tradisjonshåndverk og eldre byggemetoder. Kompetanseheving er som tidligere nevnt ett av satsingsområde til BVS. Slike kurs er helt avgjørende for å holde oppe kunnskapen om kulturminner, om teknikker ved gammelt håndverk og om metodene som ble brukt før i tiden. Ut fra erfaringene til BVS gir kurs som arrangeres i tilknytning til utføring av restaureringsarbeid et betydelig læringsutbytte. En kompetanseheving kommer i stand som ikke bare ivaretar tradisjonskunnskapen, men fører den videre og inn i vår egen tid.

Budsjett, finansieringsplan mm er lagt ved som vedlegg til denne beskrivelsen.

Vedlegg:

1. Tilstandsrapport 1 hele huset.
2. Tilstandsrapport 2 grunnmur
3. Tilstandsrapport 3 pipe
4. Revidert budsjett og finansieringsplan
5. Historikk Storholmen
6. Bilder av stova per i dag
7. Tegninger av stova med nye tiltak

Mvh Erik Aakre

Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger